

Ik doe maar wat

Vaak is het niet meer dan liefdevol jennen

Van dezelfde auteur

Mart (2018)

De rug van mijn droom (2020)

Het Tiende, proza, poëzie en passie (2021)

Het Tiende, proza, poëzie en passie

Addendum (verwacht in 2022)

Foto op de voor- en achterkant: Anne Vogel Photography

Ferdinand ter Haar

Ik doe maar wat

Brave New Books

2021

*We moeten veel meer
luisteren
naar de wijsheid
van onze kinderen*

Voor Frans †, Gerard en Anita

Inhoud

De Goede Leider

- *Filosofisch voorwoord* 13

Over de schrijver

- *Het onderwijs ingelokt* 17

Over dit boek

- *Het schreef zichzelf* 19

Ik, de leider

- *Niet de ander, maar ik, de leider* 23

Keep on rocking

- *Ook als directeur, ook als bestuurder* 26

Misbaarheid

- *Voor elke professional* 29

Stilstand is als de Verzonken Stad

- *Zij bestaat ook niet* 30

Met zachte hand

- *Houvast voor de Grote Stap* 33

Tegenwind

- *En ik adem!* 34

Leve ons goede werk

- *In vrijheid gedaan* 35

Hartstochtelijk kalm

- *De rust bewaren* 39

Ware kampioenen - mooie kuiten

- *Als-tie-maar-gezond-is* 40

Mensenmens

- *Directeur met gevoel* 43

Onze directeur

- *Een ode* 47

Verandering, een vervuild woord

- *Ik moet iets vreselijks hebben gezegd* 51

Feedback is geen feestje

- *Maar een voorwaarde* 56

Heroïek en luizenmoeders

- *Vangen wij kogels voor elkaar op?* 60

Liefdevol jennen

- *In een aanstekelijk optimisme* 65

Mij hoor je niet

- *Sorry hoor, maar ik vind het zo'n gezeik!* 70

We dreigen onszelf in de voet te schieten

- *'Vertrouwen hebben in' is het nieuwe actievoeren* 74

Loesje zegt

- *In 'leraar' zit niet voor niets het woord 'raar'* 76

Nashville

- *Zullen we het maar aan God overlaten?* 78

De ware onderwijsprofessional

- *In een politiek-ambtelijke omgeving* 81

Geluk is nu zo heel gewoon

- *Het gooien van een stoel is niet de manier* 88

Xje van papa

- *Trots op mijn dochter* 91

Blijvend anders

- *Is dit een verloren jaar?* 93

Bovenaan beginnen

- *De scholen gaan weer open* 97

Verder zijn jullie sukkel!

- *Goedbedoelde pedagogiek* 100

Betrokken ouders

- *Zegenrijk voor groei en bloei* 103

Jos heeft het gedaan

- *Jos van het magazijn* 106

Ik doe maar wat

- *Principieel leiderschap* 111

WhatsApp is killing

- *Nog meer dan Flippo's indertijd* 117

Laat alle kinderen tot mij komen

- *En verhindert ze niet* 121

Niet in goede doen

- *Doorgaans ben ik het zonnetje in huis* 124

Ruzie met de kerstboom

- *Nu weet ik het zeker: ik word houthakker* 127

Truttenloopje

- *Ik leer zoveel van Arie* 130

Groeien aan de keukentafel

- *Ik ben een verloren kind, met enorme achterstanden* 133

Kaarten op tafel

- *Met een leeswaarschuwing* 136

Doorgeschoten betrokkenheid

- *Betweterij alom* 142

Doorgeschoten alwetendheid

- *Het antwoord van Peter* 145

Lesje in nederigheid

- *Soms ben ik zo ontzettend 'zelfbewust'* 150

De wijsheid van onze kinderen

- *Dat zij ons daarin voorgaan* 153

Herkomst

- *De verhalen toegelicht* 157

De Goede Leider

Wat maakt een leider tot een goede leider?

Een vraag, zo vaak gesteld en die tot in lengte van dagen gesteld zal blijven worden. En daarmee verbannen lijkt te zijn naar de retoriek.

Dat is op z'n minst opmerkelijk te noemen, blijkbaar zijn wij niet in staat – alle wetenschappelijke uiteenzettingen ten spijt – eenduidigheid hierin te vinden. Blijkbaar zijn wij niet in staat het profiel van de goede leider te schetsen.

Goed leiderschap lijkt verworden te zijn tot een hol begrip dat zich vult door vigerende vertogen, door heersende denkbeelden, door interpretaties van gezaghebbenden, door tijdgeesten, door trends.

Goed leiderschap lijkt verworden te zijn tot een fenomeen dat afhankelijk is van hen die geleid worden. Goed leiderschap lijkt zijn betekenis te krijgen door het gezag dat toegekend wordt, door het charisma dat herkend en erkend wordt, door persoonlijkheid die past in de gemene deler.

De opvattingen over goed leiderschap zijn vele malen divers en worden belicht vanuit vele invalshoeken.

Leiderschap krijgt het predicaat '*goed*' als het rendement gehaald is. Als men zich veilig weet. Als er orde is. Als de sfeer goed aanvoelt.

Als men zich gehoord weet.

Leiderschap wordt gezien als '*goed*' als er sprake is van bezieling, van passie, van visie, van durf, van standvastigheid, van doorzetting, van zwemmen tegen de stroom in.

Een goede leider kent de heersende opvattingen over '*goed leiderschap*' en creëert nieuwe. Hij* hoort, luistert, voelt en bemint. En hij weet dit om te zetten in betekenisgeving, hij weet oude patronen te doorbreken, hij durft te veranderen.

Hij durft, hij kiest, hij weet.

Een goede leider gaat uit van het verschil met oog voor verschil. Dus maakt hij het verschil. Hij onderscheidt zich.

En daarmee de mensen in zijn organisatie.

Maar wat maakt een leider dan tot een goede leider?

Gegeven bovenstaande uiteenzetting is de vraag *niet* te beantwoorden. En dat is de kracht van de vraag en de essentie van leiderschap geworden.

En daar word ik dus gek van!

Ik kom er niet uit, wat ik ook lees, wat ik me ook bedenk. Na zoveel jaren in het onderwijs rondgelopen te hebben, zijn de vragen over leiderschap alleen maar meer geworden. En groter.

En omdat het me zo blijft bezig houden, ben ik er maar over gaan schrijven.

Dit boek.

Het gaat over van alles, behalve over leiderschap.

* Uiteraard gender-neutraal; was onze taal ook maar zo ingericht - het scheelt dit soort moreel-verplichte verwijzingen.

Overigens geldt dit voor alle verwijzingen in dit boek - ik hoop de dag nog mee te maken dat dit soort voetnoten niet meer hoeft.

Over de schrijver

Ferdinand ter Haar, zoon van een aannemer, is door zijn toenmalige vriendin - niet Arie - het onderwijs in gelokt. Hij was 23 jaar oud, onschuldig en onwetend. Hij vond de boeken van zijn vriendin over pedagogiek en ontwikkelingspsychologie erg interessant. Drie maanden later zat hij in de collegebank. Er volgde een klassieke onderwijscarrière: van leerkracht, naar directeur, naar bestuurder.

Inmiddels werkt hij alweer zo'n kleine dertig jaar in het onderwijs en heeft hij aan vele tafels gezeten. Met altijd een mening. Soms kan hij deze voor zich houden, vaak ook niet. Ferdinand zit graag aan andere tafels, omdat hij verwacht dat daar andere meningen zijn waaraan hij zich kan scherpen.

Hij denkt ergens een rol te kunnen spelen door gedragingen op tafel te leggen, ze uit te vergroten, ze te bevragen. Zonder oordeel, zonder cynisme. Beide zijn niet gewenst in het onderwijs, maar tegelijkertijd zo onbarmhartig aanwezig.

Ergens denkt hij met dit buitengewoon leuke boek politiek-ambtelijke drempels te kunnen wegnemen door iedereen én zichzelf op de hak te nemen. Zelfspot is de op-een-na-leukste spot - leedvermaak is leuker.

Maar dat mag nog niet in het onderwijs. In het onderwijs zit ons veel in de weg. Om plezier in het werk te kunnen houden, om te kunnen blijven groeien, is aanstekelijk optimisme en liefdevol jennen nodig. Vraag Ilse maar*.

Dit boekje - dat over van alles gaat, behalve leidinggeven - voorziet daar ruim in. Het meeste mag met een grote korrel zout gelezen worden, vooral de heel erg gepeperde uitspraken en pittige opvattingen van de schrijver zelf. Wat hij ook mag bedoelen, hij heeft het in ieder geval nooit zó bedoeld.

Want hij doet ook maar wat.

Thuis in Arnhem woont Ferdinand ter Haar in een oude school - conditionering van de bovenste plank.

Hij is schrijver van onder meer *'Mart'* en *'De rug van mijn droom'* - twee parels in de Nederlandse Literatuur. Hij was toetsenist in de coverband Phoenix en topspits in Het Tiende van VV VIOD.

Hij is vooral vader van drie dochters en aanbidder van Arie.

* Ilse, oud-leerling, op bladzijde 65.